

Socialnämnden

Erika Brinkesjö
Kvalitetsutvecklare
erika.brinkesjo@ekero.se

Fast omsorgskontakt inom hemtjänsten och skyddad yrkestitel för undersköterskor

Dnr SN23/81

Förslag till beslut

1. Socialnämnden noterar informationen kring fast omsorgskontakt inom hemtjänsten och skyddad yrkestitel för undersköterskor.
2. Socialnämnden ger socialförvaltningen i uppdrag att ta fram lokala rutiner för kraven kring fast omsorgskontakt inom hemtjänsten.

Sammanfattning av ärendet

Funktionen fast omsorgskontakt är sedan 1 juli 2022 reglerad i socialtjänstlagen (2001:453), SoL. Att funktionen fast omsorgskontakt regleras i lag syftar till att ge ett tydligt mandat för hemtjänstutförare att utveckla rollen som fast omsorgskontakt, men också för en mer enhetlig tillämpning av funktionen kontaktman/kontaktperson över landet.

Sedan 1 juli 2023 finns också särskilda regler som innebär att enbart medarbetare som har titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt. Reglerna om vem som får vara fast omsorgskontakt hänger samman med regelverket om skyddad yrkestitel för undersköterskor som också trädde i kraft den 1 juli 2023.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande – Fast omsorgskontakt inom hemtjänsten och skyddad yrkestitel för undersköterskor, 2023-09-20

Ärendet

Fast omsorgskontakt är en medarbetare som arbetar inom hemtjänsten och som är utsedd att ha ett övergripande ansvar för den som har hemtjänst. Enligt socialtjänstlagen (SoL) ska alla som har insatser från hemtjänsten erbjudas en fast omsorgskontakt, om det inte bedöms vara uppenbart obehövt. Erbjudandet är frivilligt och bestämmelsen gäller alla som är beviljade hemtjänst oavsett ålder.

En fast omsorgskontakt är en del av verkställandet av hemtjänstinsatser och målen för den fasta omsorgskontaktens arbete är enligt bestämmelserna i SoL att omsorgskontakten ska tillgodose den enskildes behov av trygghet, kontinuitet, individanpassning och samordning. Grunden i den fasta omsorgskontaktens arbete är att arbeta i nära relation till brukaren och skapa en helhetsbild av dennes situation. Den fasta omsorgskontakten ska anpassa stödet efter brukarens behov och situation, som kan förändras med kort varsel.

Sedan 1 juli 2023 finns det särskilda bestämmelser som innebär att enbart medarbetare som har titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt. Reglerna om vem som får vara fast omsorgskontakt hänger samman med regelverket om skyddad yrkestitel för undersköterskor som också trädde i kraft den 1 juli 2023. Från det datumet behöver medarbetare ha ett bevis från Socialstyrelsen för att få använda titeln undersköterska inom vården och omsorgen. Ansökan om bevis görs av medarbetaren till Socialstyrelsen för en ansökningsavgift på 320 kr.

Under en övergångsperiod finns undantag från kravet på att ha ett bevis.

Undantagsbestämmelserna innebär att den som har en tillsvidareanställning med titeln undersköterska får fortsätta använda sin titel i tio år utan bevis. Medarbetare i denna grupp får även utses till, och arbeta som fast omsorgskontakt utan bevis om rätt att använda yrkestiteln. Den som har utbildat sig till undersköterska men inte är tillsvidareanställd den 1 juli 2023 omfattas inte av undantagsbestämmelsen, utan behöver ha bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska för att kunna utses till fast omsorgskontakt.

Kravet på att enbart medarbetare med titeln undersköterska får vara fast omsorgskontakt är en utmaning på både nationell och lokal nivå, vilket i grunden handlar om brist på antalet undersköterskor kopplat till antalet brukare med hemtjänst som ska erbjudas en fast omsorgskontakt. Detta kan leda till att målen med reformen (trygghet, kontinuitet, individanpassad omsorg och samordning) riskerar att inte få sin tilltänkta effekt för brukarna.

Nuläge

Utförare av hemtjänstinsatser i Ekerö kommun har kommit olika långt i arbetet med fast omsorgskontakt och har lagt upp arbetet på olika sätt för att säkerställa att de kan uppfylla kraven. Två av tre utförare har utsett en fast omsorgskontakt till majoriteten av brukarna, där den fasta omsorgskontakten i dagsläget har ansvar för mellan 5–15 brukare. Den fasta omsorgskontakten träffar brukarna regelbundet, och i snitt en gång per vecka. En av tre utförare har inte erbjudit brukarna en fast omsorgskontakt än, men ett internt arbete är initierat och verksamheten arbetar med omfördelning av resurser för att kunna uppfylla kraven inom kort. Till dess att arbetet är genomfört och implementerat kvarstår rutinen att samtliga brukare har en utsedd namngiven kontaktperson i arbetsgruppen. Vidare står en av utförarna för ansökningsavgiften för sina medarbetare.

Vad gäller regelverket om skyddad yrkestitel för undersköterskor har utförarna uppmanat sina medarbetare att ansöka om ett bevis från Socialstyrelsen. Med anledning av att det

under en övergångsperiod finns undantag från kravet på att införskaffa bevis finns en uppfattning av utförarna om att enbart ett fåtal medarbetare ansökt om bevis i dagsläget.

Det fortsatta arbetet

I april 2023 publicerade Socialstyrelsen en vägledning för planerande och genomförandet av arbetet med fast omsorgskontakt i hemtjänsten. I vägledningen beskrivs inte hur arbetet exakt ska bedrivas eller vilka arbetsuppgifter omsorgskontakten ska ha, utan det framgår av vägledningen att det är upp till varje socialnämnd att i riktlinjer eller rutiner beskriva hur arbete med den fasta omsorgskontakten ska bedrivas i praktiken. Ekerö kommun saknar idag en enhetlig tolkning av regleringen vilket kan påverka konkurrensen och utförandet av insatser mellan hemtjänstutförarna. Det finns därmed behov av att ta fram gemensamma rutiner på central nivå för samtliga utförare i syfte att skapa samsyn i planering och genomförandet av fast omsorgskontakt.

Beslutet expedieras till

Socialförvaltningen
AdeoCare Ekerö
Ekerö hemtjänst
Mälaröarnas hemtjänst

Lena Burman Johansson
Förvaltningschef

Hien Duong
Verksamhetschef äldreomsorg

Erika Brinkesjö
Kvalitetsutvecklare